

T A R İ H VESİKALARI

Sayı: 9

İlkteşrin 1942.

Cilt: II

BAZI BÜYÜK ŞEHİRLERDE EŞYA VE YİYECEK FİATLARININ TESBİT VE TEFTİŞİ HUSUSLARINI TANZİM EDEN KANUNLAR

[c. II. sayı 7, sahife 40 tan devam]

III

Sûret-i kanunnâme-i ihtisab-ı Edirne bi-ma'rifet-i mevlânâ Muhyüddin Kadı-i Edirne el-ma'rûf bi-yarluca fî evâsıt-ı zilhicce, sene: 907

1. *Kasabalar* eti altı ay üç yüz elli dirhem bir akçaya satarlar Altı ay üç yüz dirhem bir akçaya satarlar *Kuzı eti* dâyimâ koyun etinden elli dirhem eksük satıla Şol vakte değin ki şişek ola Ol vakit koyun etiyle beraber satıla Şimdiye değin Edirne'de âdet bunın üzerine imiş

Ve *kuzı derisinin* a'lâsının yüzi yüz akçaya evsatının doksan akçaya ednâsının seksen akçaya

Koyun derisinin a'lâsı ki Buğdan koyunı derisidir yüzi üç yüze Eflâk koyunı derisinin yüzi iki yüz yetmiş Dobruca koyunı derisinin a'lâsının yüzi yüz altmışa yüz elliye evsatının yüz otuza ednâsı yüze seksene

Ve ammâ *meşinin* a'lâsı nevbetden çıkduğı gibi biri biri üstine satılır ise yedişere evsatı altışara ednâsı beşere

Karasığır derisinin kim ham ola a'lâsı otuz beşe kırka evsatı yigirmi beşe otuza ednâsı ona on bire işlenmiş olıcak a'lâsı yetmiş evsatı altmışa elliye ednâsı kırka otuza

Bu narh mecmu' başmakcıların ve babuccuların ve debbağların ittifağıyla ta'ayin olundu

Su sığırı derisi kim ham ola a'lâsı yüze doksana seksene evsatı yetmiş altmışa ednâsı elliye elli beşe İşlenmişinin a'lâsı yüz kırka yüz elliye yüz altmışa dahi satulurmuş Evsatı yüz otuza yüz otuz beşe ednâsı yüz onbeşe yüz yigirmiye yüz yigirmi beşe

Kuru göni alub yağlayub satanın dahi ona göre harcı hesab oluna

Kasablar deriyi kasabâne ⁽¹⁾ ile yüzeler Eflâk bıçağıyle yüzmeye-ler eğer yüzüb deriyi yırtacak olurlar ise muhtesib hakkından gele

Ve dahi ham deriyi debbağa satarlar gayrı kimesneye satmayalar Debbağlar dibağat itdikden sonra şehirde taşra satmayalar şehirlüye satarlar Ve sahtiyanı başmakcılara satarlar anlardan artar ise tâcire satarlar Tâ ki şehir halkına müzâyaka olmaya

(1) تصابنه

Keçi derisinin kim ham ola a'lâsı sekize evsatı yediye altı buçuğa ednâsı beşe beş buçuğa İşlenmiş kırmızısının nevbetiyle (2) çıktığı gibi biri biri üstüne satılacak olur ise on sekize satıla İçinden eyüsin çıkarub satmalu olıcak yigirmi beşere yigirmi ikişere satarlar Erguvanî dahi olsa hesab üzere dürüdürler (3)

Bâki renklerin dahi nevbetiyle satılacak olursa on beşe on altışara on altışar buçuğa Anların içinden gayet eyüsin almalu olurlar ise on sekize yigirmiye satarlar

2. *Babucın* kırmızısının gayet a'lâsı su sığırı göniyle olub tokalı olur ise on ikişere Ammâ kara sığır göniyle olacak olursa a'lâsı ona evsatı dokuza sekize ednâsı yediye altıya Çiçek (4) inüb çıkdıkca ana göre hesab oluna

Haffaflar kırmızı cizmenin a'lâsı otuza evsatı yigirmi sekize ednâsı yigirmi altıya Bâki renklerin a'lâsı yigirmi dörde evsatı yigirmi ikiye ednâsı yigirmiye

İç edügin (5) a'lâsı on beşe evsatı on üçe ednâsı on ikiye

Şirvanî başmak a'lâsı yigirmi iki evsatı yigirmi bir ednâsı yigirmi Acem başmağı a'lâsı yigirmi dört evsatı yigirmi iki

Sağrıcular (6) bir deriyi on beşe alsalar beş dahi harcları olurmuş İşlenüb sağrı oldıktan sonra yigirmiye yigirmi beşe satarlar imiş Bu at derisi olıcaktır Ammâ katır derisi olsa yigirmi beşe otuza ba'zı vakıt otuz beşe alınurmuş Harcından sonra elliye elli beşe satarlar imiş Mukarrer kılndı.

3. *Sarraclar* (Osmanlı) *Osmanî eyer* kim mükemmel l'al (7) renk ola sînebendiyle (8) gayet a'lâsı altı yüze beş yüz elliye evsatı dört yüz elliye beş yüze ednâsı dört yüze üç yüz elliye *Ağ eyer* (9) kim Osmanî ola beş yüz akçaya *Şarkî eyer* kim la'l renk ola gayetde eyüsi altıyüze evsatı beş yüze ednâsı dört yüze Vesâyir renklerin a'lâsı ki sahtiyan ola yüz ona yüze evsatı seksene Al sahtiyan kim renklü ola tabılbaşından (10) ayru a'lâsı yüz yigirmi evsatı yüz ona ednâsı yüze *Akıncı eyeri* mükemmel doksan ve seksen ve yetmiş *Oyan* (11) kim kırmızı sağrı ola ve kara sağrı ola kenârı dikme ve bükme ola a'lâsı seksen akça evsatı yetmiş ednâsı altmış Ve kırmızı sağrı ki *kemiklü* (12) ola ve sâde ola elli beş akçaya ve oyan ki *müşebbek* (13) *şakaklu* ola ve iki kat enseliklü (14) ola a'lâsı altmış evsatı elli beş ve elli ednâsı kırk beş ve kırk akça *Şakaklu mogali* (15) *oyanın* a'lâsı kırk beş evsatı kırk ednâsı otuz beş Ve oyan kim şakaksız ola otuz akçaya Ve oyan kim *bulgarî* (16) *şakaklu* ola a'lâsı

(2) نویتيله (3) درددرلر (4) چیچک (5) ادوگک (6) صغریجیلار (7) لعل (8) سیننه بندیلله (9) اغ ایر (10) طبلبازندن (11) اویان (12) کیکلو (13) مشبک (14) اکسلکلو (15) مغالی (مغالو) (16) بلغری

kırk akçaya evsatı otuz beş ednâsı otuz akçaya Ve sâde oyan ki Osmanî ola onar akçaya sekizer akçaya yedişer akçaya Ve eski Osmanlı oyan ki iki kat ola iki enseliklü ola a'lâsı yiğirmi evsatı on sekiz ednâsı on altı akçaya ola

Yular kim iki kat ola zincirle a'lâsı on dört evsatı on iki ednâsı on akçaya ola Sâde yuların a'lâsı sekiz akçaya ve yedi akçaya evsatı altı ve beş akçaya ednâsı dört akçaya

Bu sarrac esbâbının narhları kenhülerin ittifakiyle kabul itdikleri narhdır

4. *Etmekciler* bir kile un on bir akçaya iken çaşni tutuldu Fakir hâzır oldım Cemîc kedhudâların hâzır oldular Cemîcimizin katında cemîc harc görüldükden sonra bir kileden on beş akçalık etmek çıktı On bir akçası un bahâsı üç akçası harcına bir akça kendüye kaldı Bir mudda yiğirmi akça oldu Yedi yıldır ki ol hesab üzere etmeğün narhını kaldıruruz indirürüz nizâc olunmaz mukarrer kılındı

5. *Başçılar* bunda âdet bunın üzerinedir ki kaçan eti dört yüz dirhem bir akçaya satarlar Başçılar dört başı paçasıyla bir akçaya alurlar Bişmiş başın birin beş pula virirler Ve et üç yüz elli dirhem olıcak yedi başı paçasıyla iki akçaya alurlar birini beş pula virirler imiş Ve et üç yüz olıcak üç başı paçasıyla bir akçaya alurlar imiş bir başı altı pula satarlar imiş Ve et iki yüz elli olıcak beş başı paçasıyla iki akçaya alurlar imiş bir bişmiş başı yedi pula satarlar imiş Ve gâh olur imiş ki iki başı paçasıyla bir akçaya alurlar imiş ol vakit birin bir akçaya satarlar imiş Yine anın üzerine mukarrer kılındı Kuzı başının altısı bir akçaya ola bişmişinin ikisin bir akçaya virirler imiş Ve dördin bir akçaya alsalar birini altı pula virirler imiş

Bu kanun merhum Sultan Mehmed tâbe serâhu zamanından beru mukarrer kanunmiş yine mukarrer kılındı

Ve kaçan ki koyun başının ikisi bir akçaya ola sığır başının biri iki akçaya olurmuş Ve koyun başının üçü bir akçaya olsa sığır başının biri üç akçaya olur imiş Evvelden kanun budur didikleri sebebeden yine mukarrer kılındı

6. *Aşçılar* bişürdükleri aş pâk bişüreler ve çanakların pâk su ile yuyalar ve tezgâhlarında kâfir olmaya Ve iç yağıyle nesne bişürmeye-ler Ve bir akçalık eti her ne narh üzerine alurlar ise beş pare olur bir akçalık aş alanın aşına bir pare koyalar İki pulluk dahi etmek vireler Bir akçalıktan artuk alsalar ya eksük alsalar bu hesab üzerine vireler Cemîc Edirnenin aşçıları ittifakiyle teftiş olundu

7. *Bakkallar balın* kantarı yüz elliye olsa bir vukiyye balı dörder akçaya satarlar artması eksilmesi ol hisab üzerine ola

Sâda yağın kantarı ikiyüz otuza olsa altı yüz dirhem ki ana bir ünke (17) dirler kendüler sekize alurmuş dokuza satarlar

Peynirin kantarı yetmişe olsa iki yüz dirhem bir akçaya satarlar artması eksilmesi ana göre ola

Kara üzümün kantarı otuza olıcak bir vukiyyeyi bir akçaya satarlar Artması eksilmesi dahi bu hisab üzere ola

Bâdem in (18) kantarı bil-fi'l iki yüz ona olduğu sebebden vukiyyesin altıya satarlar dinildi Artması eksilmesi ana göre ola

İncirin kantarı altmışa bulunduğu sebebdan iki yüz elli dirhem bir akçaya satarlar dinildi Artması eksilmesi ana göre ola

Razzakı (19) kızıl üzümün kantarı altmış sekize bulunduğu sebebdan iki yüz otuz dirhem bir akçaya satarlar dinildi Bu asıl kılındı Artması eksilmesi dahi ana kıyas oluna

Şediye (20) üzümün kantarı elliye olıcak üç yüz dirhem bir akçaya satarlar

Köfterin (21) kantar harciyle doksan üçe bulunduğu sebebdan yüz altmış dirhem bir akçaya satarlar dinildi

Firengî fındığın kantarı harciyle doksan üçe bulunduğu sebebdan yüz altmış dirhem bir akçaya satarlar dinildi Artması eksilmesi dahi buna kıyas oluna

Kaplanî kayısının (22) kantarı iki yüze bulunduğu sebebdan vukiyyesin beşe satarlar dinildi *Garbî kayısı* (23) dahi ol vechiledir

Zerdalü harciyle doksana bulunduğu sebebdan yüz altmış dirhem bir akçaya satarlar dinildi

Erük (24) kim *Kara Arslanî ola Tamaskene erüğinden* (25) kantarı on artuga (26) satılurmuş Meselâ yüze *Kara Arslanî ola Tamaskene* doksana olur imiş *Kara Arslanînin* vukiyyesin üçe *Tamaskenenin* iki buçuğa satarlar dinildi

İraki sabunın kantarı iki yüze olıcak vukiyyesin beşe satarlar Bu hisab üzere arta eksile

Bekmezin kantarı altmışa bulındı İki yüz elli dirhem bir akçaya satarlar dinildi

Nişastanın kantarı yüz yigirmiye bulındı vukiyyesin üç buçuğa satarlar dinildi

Zeytun yağının kantarı iki yüz kırka bulındı vukiyyesi altıya satıla dinildi

(17) اونكه (18) بادامكه (19) رزاقى رازداغى (20) شديه (21) كوفتر (22) قىلانى قايسىلك (23) غربى (24) اوك (25) طماسكنه اركوندىن (26) اوتوغه

Şiricin (27 kantarı iki yüz yigirmiye bulındı Vukıyyesi beş buçuğa satıla dinildi

Bezirin kantarı harciyle yüz kırk sekize bulındı Vukıyyesi dörde satıla dinildi

Emrud kurusu elli sekize bulındı iki yüz elli dirhem bir akçaya satıla dinildi

Trabuzan (28 fınduğı kantarı yetmiş dörde bulındı İki yüz dirhem bir akçaya satıla dinildi

Nârdankin (29 kantarı iki yüze alınsa vukıyyesi beş akçaya satıla dinildi

Summak-ı meshûkun (30 kantarı yüz elliye alınsa vukıyyesin dört akçaya satalar *Dâne summak* kantarı yüz ona olsa vukıyyesi iki akçaya satıla *Sirkenin* sekiz yüz dirhemi bir akçaya alınsa 'âdet olmuş ki yine sekiz yüz satıla Mukarrer kılındı

Koz içinin kantarı yüz ona olsa vukıyyesi üç (akçaya) satıla

Pestil kantarı yüz ona alınsa vukıyyesi üçe satıla

Helvacılar ve şerbetciler kanuni bunların arasında buymuş ki muhtesib her nevc'e helvanın harcın göre ve hâsılın göre onun on bir üzerine narh vire

Ve *kara üzüm* vukıyyesin şerbetciler bir akçaya alsalar altı yüz dirhem şerbet bir akçaya vireler

8. *Hayyatlar* (31 astârlu *çuka kaftan* ki munattaka (32 dikile yigirmi akça virile zîr ve bâlâ dikseler yigirmi beşe vireler

Ve yarar (33 *sof sinciflü* (34 *çuka kaftan* otuza dikile Ve *fiston* (35 kemhâ ve kadife yirmi beşe dikile Mirahûriler kemhâ olsun kadife olsun otuza dikile Murabba^c olur ise otuz beşe dikile *Fiston çuka* otuza dikile Ve *zenâne derlik ki şeritlu* (36 *ola* iki akçaya dikile Sâde olsa on beşe dikile Ve *cebe kaftan* ki gayet a'lâ ola elli akçaya dikile Evsat kırk beşe dikile ednâsı kırka dikile *Zenâne kadife ve kemhâ kaftan* ki doğnuk (37 veya top yaka *ola* otuz beş akçaya dikile Ve *dolama* (38 *kemhâ* olsun mele (39 olsun boğası olsun gayetde a'lâsı otuz akça evsatı yigirmi beş akça ednâsı yirmi akçaya dikile Ve *doğri* (40 *kaftan* ki gayetde a'lâ ola iki barmak nükendesı (41 *ola* otuz akçaya dikile Evsat yigirmi beş ednâ yigirmi akçaya dikile

9. *Çukacılar* satduğı kaftan çukanın eteği iki bounyca *ola* Ve yakalar buçuk arşundan girah (42 eksük *ola* Ve beli dahi 'âdet üzerine beş rubu^c *ola* Direzleri eksük olmaya Ve bir geyim (44 ki ana *şeytanî* dir-

(27) شیرچک (28) طره بوزان (29) ناودانک (30) سحاق (صفاق) مسجوقک (31) خیاطلر (32) منطقه (33) یراو (برار)
(34) سنجفلو (35) فستون (فسقون) (36) شریتلو (شریتلو) (37) طوغنوق (38) دولامه (39) ماه (ملی) (40) طوغری (41)
نکندهسی (42) کره (43) درزلی (44) کیم

ler imiş 'âdet üzerine ola öni ardı tamam ola Ve kadife yakayı müs-lümanlar nice keserler ise yahudiler dahi öyle eyleyeler Ehl-i hibre be-hâne bulmayalar Eğer bulurlarsa muhtesib hakkından gele Ve *bazarî kaftanı* düğmesiyle satarlar

10. *Hallâclar* (45 yüz dirhem penbeyi bir akçaya atalar Bahâsına na-zar olunmaya Panbuğın kantarı üç yüz sekize alınsa vukiyyesi kendüle-re yedişer akçaya olur sekize satarlar Eğer atılmış satarlarsa dört akça faidesine satarlar onı on bir olur

11. *Boyacılar* iki en destimâli (46 bir akçaya boyayalar Çivid ile boyarlarsa bir kaftanlığı yediye sekize boyayalar Eğer kara boya ola-cak olur ise oldahi ol narh üzerine ola Zirâ kara boyanın harcı (narhı) var imiş Eyü boyayalar ehl-i hibre kalpdır dir ise muhtesib hakkın-dan gele

12. *Kebeciler* aldıkları kebenin arşunun nice alurlar ise yine arşunla satdıkları vakit on iki pul ası ile virürüz didükleri sebebden mukarrer kılındı Ve diküb satarlar ise eyü dikeler bir dikilmeğe dahi ihtiyac kalmaya Anı dahi muhtesib gözleye

13. *Neccârlar* (47 ve *bennâ* (48 lara bir günün ücreti on akça ola iki akça dahi yemeklik ola Kış gününde ücret sekiz akça ola iki akça dahi yemeklik ola Bir neccâr bir işe başlayub koyup gitmeye eğer 'özü-i şer'î olmadın koyub gidecek olur ise bir gayri neccâr ya bennâ ol işi küllî (49 tamam ide Eğer da'vet olunub ol giden hatırım gözleyüb gelmiyecek olursa cebri getüreler

14. *Alef - furûşân* kadımden 'âdet buymuş ki bir kile arpa ken-dülere niceye olur ise buçuk artuğa satarlar mukarrer kılındı

15. *Attarlar* fülfulin (50 kantarı dokuz yüz elliye alınsa vukiyyesi ken-dülere yiğirmi bir buçuğa olur imiş Yiğirmi dörde satarlar Ammâ kızı-l boya ve şeb ve kara boya ve kemmun (51 ve şeker ve bunların em-sâli şol nesnelar ki dâyimâ ana ihtiyac olunur ola onun on bir üzerine satarlar *Dimişki kâğid*ın huzmesi yüz ona alınsa destesi altıya satıla

16. *Keçeciler* bir vukiyye yünü bir akçaya vireler Eğerim (52 keçesin sekize satarlar Ve at içrüği keçeyi beşe satarlar Ve teğeltüyi (53 ikişer buçuğa satarlar

17. *Mûtâblar* kara çul ki yakalu ola gayetde eyü ola tûli on iki karış ola otuz iki akçaya satarlar Ve şol çulı ki tûli on karış ola ve 'arızı yedi karış ola yiğirmi sekiz akçaya satarlar Ve şol çul ki yakasız ola dokuz karış ola 'arızı altı karış ola yiğirmi akçaya satarlar Ve tor-

(45) حلاجار (46) دستمال (47) بجاار (48) بنا (49) كلای (كلا) (50) فلالك (51) كمون (52) ابرم (53) تكتوی

ba (54 kim gayetde a'la ola siyah ola beş akçaya satarlar Evsat dört akçaya ednâsı üç akçaya

18. *Na'lbendler* şol na'l ki yüz ayağın yetmiş akçaya alurlar geyimin (55 beşe nallayalar Ve şol na'lın ki yüz ayağın altmış akçaya alurlar geyimin dört akçaya na'llayalar Eğer na'lladıkları vakit mih değürseler (56 timar ol na'lbend üzerine olur

19. *Palandûzân* düzdükleri palanın için onat vechile doldurular boş yer komiyalar Ve eskimiş çürümiş 'abadan eyleyemeyeler Bunm gibi semerleri yigirmi beşe satarlar Eyücesin otuza satarlar

20. *Bazırgânlar* bezzâzlar takyeciler valeciler taftacılar kumaşlarını taşradan getürseler onun on bir üzerine satarlar Eğer oturdukları yerde alurlar ise onu iki pul asısına (57 ya buçuk asısına satarlar Ve mu'âmeleye akça virdikleri vakit onun on ikiden ziyadeye vermiyeler

21. *Kazzazlar* yedi kenarlu düğmeyi bir akçaya vireler Dokuz kenarlı düğmenin takımın bir buçuğa eyücesin iki akçaya vireler On bir kenarlu olur ise iki buçuğa satarlar eyücesin üçe satarlar

22. *Kuyumcılar* sâde gümüş işleseler dirhemine bir akça ala Minekârî (58 işleseler dirhemine ikişer akça alalar ve sâde altun işleseler miskaline üç akça alalar ve müşebbek (59 işleseler miskaline beş akça alalar Mengûş (60 kim kalemkârî ola miskaline sekizer akça alurlar Altun üsküf (61 işleseler sadesinin miskaline üçer akça alalar Münekkaş işleseler altışar akça alalar eğer gayetde eyü olursa Ednâ olur ise beş akça alalar Bilezük sâde miskalin üç akçaya münekkaş olsa beş akçaya cevherî (62 olsa sekiz akça ısdıfan (63 dahi bilezük resmin gözler Ve gümüş düğmeleri gayet hâlis işleyeler Bakır katacak olurlarsa muhtesib hakkından gele Altun ditreyik (64 miskalin beşer akçaya bir miskalden gerekse on beş gerekse yigirmi keseler Eğer gönlek (65 düğmesi hâlis gümüşden ola on dirhem gümüşden yüz dane düğme olur imiş gümüşi üçer akçaya altışar pula On iki akça dahi altun bir akçalık kömür ve jive (66 cümle harc elli akça iki düğmeyi bir akçaya virürler imiş Yüz düğmede kendülere sekizer akça fâide göründi Kendülerin rızasıyle mukarrer kılındı Muhtesib gözleye kalp işlerlerse haklarından gele Ve gümüş yüzük kim sâde ola bir dirhem bir akçaya eğer kalemkârî olursa beş akçaya Bu dahi kuyumcıların ittifakiyle yazıldı

Hammamcılar futaların (67 gayetde temiz tutalar Ve hammamı dahi yuyalar pâk ideler Dellâklar ustuların eyü ideler Ve kâfire virdükleri futayı ustuların müslümana virmeyeler

(54) توربه (55) كيمباين (56) دكورسملر (57) اصبيسته (58) ميشه كاري (59) مشبك (60) مفكوش (61) اسكوف (62) جوهرى (63) اصدفان (64) ذره يك (65) كوكاك (66) زيوه (67) فوته (فته)

Tuzcular tuzun kilesin nice alurlarsa bir akça faydasına satarlar Pâre⁽⁶⁸⁾ tuz kim ana Eflâk⁽⁶⁹⁾ tuzi dirler yazın dört yüz dirhem bir akçaya satarlar kışın üç yüz elli dirhem ya üç yüz bir akçaya satarlar zirâ kış eriken⁽⁷⁰⁾ olur

Ağaççılar ref⁽⁷¹⁾ ağacının tûli âdetde otuz karış olur imiş onara dokuzara sekizere yedişere alınur imiş Vaktine göre birer akça artuğa satarlar Katıl⁽⁷²⁾ yigirmi beş karış olur imiş beşere alınsa beş buçuğa altıya satarlar Altıya alınsa yine öyle satarlar Dörde dahi alınsa vaktine göre ol hisab üzere satarlar Bedevre⁽⁷³⁾ tahtasının yüzün onara⁽⁷⁴⁾ alsalar onun onbir üzerine satarlar Bıçkı tahtası kim tûli on iki karış ola bir tahtası nice alınur ise iki pulu buçuk⁽⁷⁵⁾ faydasına⁽⁷⁶⁾ satarlar Balta tehtası ki on altı on beş on dört karış ola ikişer pul buçuğar⁽⁷⁷⁾ faydasına satarlar Ammâ muhtesib tûlin ve carzın gözleye getürene yasak ide eksük kesmeyeler

23. *Kazancılar* eski bakırdan nesne işlemeyeler yeni bakırdan işleyeler Çekücle işlendiği takdire bir kantarda harclarından zâyid kendülere ikiyüz akça fayda kalurmuş Bu takdirce bir vukıyye tepsi ki çekücle işlenmiş ola on sekize vireler Bâki avadanlık⁽⁷⁸⁾ dahi bu kıyas üzere ola Artuk eksük işlediği dahi buna kıyas oluna Kebkebiler⁽⁷⁹⁾ kebkebün⁽⁸⁰⁾ kalayla olsun ayrısı olsun uvağı⁽⁸¹⁾ bin dâne kebkebi yediye virürüz dirler Ammâ ismarlasalar fermûde⁽⁸²⁾ işlense ol vakit binün ona virürüz dirler Zirâ ol vakit ziyade demir harcolunur didiler Cemî'si bu emirde ittifak itdikleri sebebden mukarrer kılındı Kaçan tâcire binin yediye virseler tâcir yedi buçuğa vire

24. *Okçılar* kaçan çam ağacından ok yonsalar yeleni⁽⁸³⁾ dahi kaz yüninden olsa kendü ihtiyarlarıyle beş ok bir akçaya virirler imiş mukarrer kılındı Belki okının ki yeleni kartal yünü ola birer akçaya vireler Tavşancıl yünü olursa iki akçaya vireler İki haki⁽⁸⁴⁾ ok yonacak olurlar ise ikisin bir akçaya vireler Eğer sekizen alıcak olur ise üç akça harcı var imiş dörde satarlar

25. *Yaycılar* çağa⁽⁸⁵⁾ yayı(nı) kadîm-ül-eyyâmdan on beşere yigirmişere alınurmuş Ba'zı kimesneler bu on beşe alınmış yaya cilâ vurub efşan⁽⁸⁶⁾ idermiş orta yayıyle beraber yüze yüz yigirmiye satarlar imiş Hudâvendigâr halled-allahu⁽⁸⁷⁾ saltanatehu kibelinden⁽⁸⁸⁾ bir def'a men' olunub yasak olunmuş imiş hâli üzere koyalar tagyir itmeyeler Yine ol hükm-i padişahî mukarrer kılındı Muhalefet idenin muhtesib hakkından gele kırk akçadan ziyadesin yine satandan alıvire

⁽⁶⁸⁾ پاره ⁽⁶⁹⁾ افلاق طوزی ⁽⁷⁰⁾ اریکن (اوکن) ⁽⁷¹⁾ رف ⁽⁷²⁾ قتیل ⁽⁷³⁾ بدوره ⁽⁷⁴⁾ یوزین اوتوه ⁽⁷⁵⁾ بچوق ⁽⁷⁶⁾ فایده ⁽⁷⁷⁾ بوجغر ⁽⁷⁸⁾ (اوادانلق) ابادانلق ⁽⁷⁹⁾ کبکبیلر ⁽⁸⁰⁾ کبکبیلر ⁽⁸¹⁾ اواغی ⁽⁸²⁾ فرموده ⁽⁸³⁾ یلکی ⁽⁸⁴⁾ خاک ⁽⁸⁵⁾ چاغه ⁽⁸⁶⁾ افنان ⁽⁸⁷⁾ خدالله سلطنته ⁽⁸⁸⁾ قبلندن

26. *Yekserciler* (89 bin bidun (90 yekserisin ona alalar on buçuğa vireler Kendüler niceye alurlar ise buçuk artuğa satarlar Tahta yekserisin ki gayetde eyüsi ola binin otuz beşe alurlar imiş gâh otuz altıya alurlar imiş kırka satarlar Otuza otuz ikiye aldıkların otuz beşe otuz dörde satarlar Yiğirmi sekize yiğirmi beşe aldıkların yiğirmi sekize otuza satarlar Ağac yekserisin ki kantarın (yüz yiğirmiye alalar vukıyyesin üç buçuğa satarlar) eğer kantarın yüze alsalar vukıyyesin üçere satarlar Çubuk demürin kantarı altmışa alınsa iki yüz elli dirhem bir akçaya satarlar Firengî çelik kantarı üç yüz elliye alınsa vukıyyesin ona vireler Kantarın bahâsı artub eksilür ise ana göre hisab oluna Saban demürin niceye alurlar ise onun on bir üzerine satarlar-

27. *Çilingirler* Osmanî başmağa ve cizmeye müte'aref na'ılçai bir akçaya vireler (vuralar) Harezmi cizmenin bir buçuğa ola eyüsi iki akçaya ola Ve oğlancıklar başmağına ve cizmesine buçuğa vireler (vuralar) Gayetde eyüsi olur ise bir akçaya ola

28. *Mumcılar ve sabuncılar* yağın kantarı yüz ona alınsa yüz dirhem mumı bir akçaya saatlar yüze alsalar yüz on dirhem vireler Ve sabunu yüz kırk dirhem bir akçaya vireler yüz otuz dirhem bir akçaya ola Kantarın bahâsı artub eksilürse ana kıyas oluna Mumun fitili yağlı ola Kurı panbuk üzerine mum dökmeyeler ve yağına su katmayalar ve sabunu katı bişürelere çiğ komayalar Eğer kalb işlerler ise muhtesib hakkından gele

29. *Ketancılar* ketanın kantarın yüze alsalar vukıyyesin iki buçuğa vireler Eğer yüzün ona alsalar veya yedi yüz on beşe alsalar üçere vireler Eğer yiğirmiye yiğirmi beşe alsalar üçer buçuğa vireler Eğer kantarın otuza otuzbeşe alsalar vukıyyesin dörde vireler

30. *Kılıccılar bıçakcılar* Dimişki deyü Firengî işlemiyeler Ve her birini ayru satarlar Ve suyn (91 onat vireler Dimişki etlik (92 bıçakların destesin yüze alsalar onun on bir üzerine satarlar Eğer sağrı (93 kın (94 düzdürüb (95 satarlar ise a'lâsın on beşe evsatın on dörde ednâsın gâh buçuk asısına (96 gâh sermayesine virürler imiş Kendü rızalariyle mukarrer kılındı

31. *Kalemtraşlar*'ın (97 kaçan (98 destesin otuza ya kırka ya elliye alsalar aldıkları gibi satarlar ise kim eyüsin çıkarmayalar ve kın düzdürmeyeler (99 destesin iki akça fâidesine virürler imiş mukarrer kılındı Eğer kın düzdürüb satacak olurlar ise sermayesinden zâyid iki akçaya ya üç akçaya faydasına satarlar a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibar oluna Eğer Firengî işleyecek olurlarsa anun dahi a'lâsın evsatın ednâsın gözleyeler Her destede üç akça dört akça faydasına satarlar

(89) یکسری بیچار (90) بدون (91) صوبین (92) ازلک (93) صغری (94) قین (95) دزدرب (96) اصی سته (97) قلم تراشلر (98) قچن (99) دزدربیهلر

32. *Harratlar* (100 bir sâde çırık düzülese (101 beş akça harc olub iki günde düzerler imiş Ednâsın on iki akçaya evsatın on üç on dört akçaya a'lâsın onbeşe onaltıya onyediye onsekize satalar Ehl-i hibre değer didiklerine göre (satalar) Sâde beşik düzseler yedi akça harcı var imiş sekize dokuza ona satalar beşiğine göre Munekkaş düzseler otuza kırka elliye satalar Ehl-i hibre hükmiyle Sâde özge (102 düzseler bir akçaya satalar Münekkaş düzerler ednâsı beş akçaya evsatın yedi a'lâsın ona satalar İğın (103 onın on ikisinin bir akçaya verürler imiş mukarrer kılındı

33. Her nesne ki taşradan şehre satılmağa gelür şöyle gerekdir ki ol nesneyi şehir halkından bir kimesne karşılayub almağa koymayalar Bazarda her nesne kendünün mevzı^c-i mu'ayyenesine gele Meselâ yemiş aslında(n) her ne olur ise yemiş bazarına gele Anda cemî^c müslümanlar göreler her kişi mikdarınca bir hisse ala Cemî^c'isin bir kişi almaya Ve dahi içlerinde bir 'âdet var imiş ki ana helke (104 dirler imiş andan bu halka hayli zarar görünür imiş muhtesib anı gözleye itdirmeye Eğer iderlerse hakkından gele Ve balık ve havyar dahi bazara gele anda alışalar (105 Ve ketan dahi ketan bazarına gele anda alışalar ('üleşeler) (107 cemî^c'isin bir kişi almaya ittifakla her kişi kudreti yetdikce bir hisse ala Eğer gayrı alıcı bulunmıyacak olursa ol vakit cemî^c'sin bir kişi alsa câizdir Ammâ getüreni 'avk (107 idüb bu gün dursun ırte alavuz dimeyeler Ba'zı kimesne olurmuş ki bazara gelmezmiş halk tamamen alur imiş andan sonra gelüb bu alanlardan hisse talep ider imiş Eğer ol kişi 'amdle (108 gelmezse ihtiyar bu alanların elinde ola dilerlerse kendü hisselerinden ana hisse çıkarıvireler dilerlerse virmeyeler Eğer bir 'özri olub gelmediyse geldüğü vakit ana dahi kendü hisselerinden bir hissecik vireler Yahud her tâifenin kedhudâsı anun için bir hisse alkoya gelüb alursa febihâ (109 almaz ise bir mahalline vire Ve na'ı ve mih ve deri dahi onların gibidir *Tahriren fî evâsiti zilhicce sene 907* (*Zilhicce 907 ortaları = Haziran 1502 sonları*)

(100 خراطار (101 دوزلسه (102 اوزکه (103 ايکک (ايوک (104 هلكه (105 ايشه ل (106 ايشه ل (اوليشه ل)
(107 عوق (108 عمدله (109 قبا